



# QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis

octavâ Februarii.

M. ALEXIO DE LITRE, Doctore  
Medico, Præside.



*An ab acido humore fiat alimentorum dissolutio?*

I.

**U**T CORPUS nostrum perennem suæ substantiæ cum per manifestos tum per latentes meatus patitur jacturam; sic per assumpta alimenta ipsi nova perpetuò accedit substantia. In effluxæ locum, hæc si sufficiatur uberior, non solum alitur corpus, sed & incrementum capit: aliquà minuitur ex parte si minor: si verò hujus jacturæ par omnino fuerit alimenti novi appositio, in iisdem prorsus id perstat mole ac dimensione; imò sub consimili apparet formâ, licet singulis forsàn septenniis, è pristinis suis partibus etiam durioribus nullam retineat, fluminis ferè adinstar quâlibet continenter elabente. Per occultas vias intra diem è corpore plus effluit materiei, quàm intra quindecim per hujus manifestò patientes. Ingesti cibi octava pars in corporis vix faceffit alimoniam.

II.

**C**UM absque præviâ præparatione vix ulla sint ad nutriendum idonea alimenta; hæc ideò secant primum incisores dentes, canini frangunt ac retinent, & molunt teruntque maxillares. Salivâ, quæ ab innumeris glandulis cum in ore & in ejus vicinâ positis oriunda, & musculorum finitimorum, inferiorisque maxillæ repetito motu, masticationis potissimum tempore, expressa copiosè effunditur, molliuntur, liquefiunt, ac diluuntur. Molares inter, iterum atque iterum pellens lingua cibos, horum tritui mirum in modum confert, malis utrinque ex adversâ parte, (septorum instar) nè dentium effugiant actionem, vehementer obstitentibus. Eisdem mox in palatum, mox in dentes impingendo ipsa elidit atque comminuit. Sic tandem paratos cibos undiquè cogit lingua, in apicè se fursum convolvens, & basi suâ deprimens epiglottidem, in explicatam horum pondere, ac vi impulsionis, nec non dilatantium musculorum coarctatione pharyngem (quasi pala) agit præcipientes; Inde per œsophagum hujus carnis fibræ se se vicissim contrahentibus in ventriculum delapsuros.

**A**GLANDULIS pone nerveam ventriculi tunicam uberrimè congestis, in ejus capacitatem assiduè fusus humor laxatam nunc cùm dentibus, salivâ & linguâ alimentorum compagem magis ac magis dissolvit, & eorum ulterius promovet concoctionem. Is autem & longè tenuior, & multò plucibus quàm saliva referus est spiritibus, ut fidem faciunt multi & crassi (qui toti ventriculo disseminantur) nervorum funiculi, atque ex ductuum hunc emittentium exilitate, colligere est. Tantùm tamque vitæ necessarium opus, non parùm juvat circumstantium viscerum (ceu balnei Mariæ) mitis ac blandus calor; uti & ventriculi, diaphragmatis & abdominis musculi, qui repetitis suis citrà intermissionem ictibus ingestos cibos quatunt, miscent, subigunt, & digestivum succum, quem etiam ex hujus receptaculis uberius eliciunt, in eorum altius obtrudunt meatus, in quibus liberam ipse non nanciscens viam, partium solvit nexus, easque vi ab invicem removens amissum motum restituit subtilioribus alimentorum partibus, quæ sui juris factæ unâ cum suis liberatoribus in omnes, quos offendunt obices, impetum faciunt; usque dum, iis planè sublati, quidquid capit ventriculus, in minima fragmenta disceptum sit. Ut verò digestivi succi, ac alimentorum tenuiores partes, quæ præcipuæ sunt coctionis causæ, in perniciosum motum semel actæ, per orificiorum ventriculi alterum non aufugiant; ita contentam materiam (perindè ac in fornace reverberii) ipsæ detorqueantur, utrumque ferè præsertim superius, toto coctionis tempore, oclusum est. Superius orificium proprio semper sphinctere binis fibrarum ventriculi obliquoarum ordinibus conflato, & diaphragmatis, (cum scilicet id se se contrahit,) inferiori musculo coarctatum modicis quidem ac naturalibus assumptorum per hanc viam egressum affertantium strenuè adversatur conatibus, eorum pondere (quo deorsum feruntur) ipsi in subsidium veniente; dùm per pylorum, qui stomacho paulò inferior est, magis declivis, laxius constrictus, inò naturaliter parùm hians, sibi facit iter Chymus in duodenum. Cùm verò immodicè ac præter naturam convellitur ventriculus, præcipuè circum inferioris orificii regionem, in hoc conclusa materia tunc sursum rejicitur, ut potè quod multò crassioribus, quàm superius, carneis fibris circumseptum, ipso se se etiam longè valentius contrahat. Quod sanè ideo factum videtur, ut si quid corpori valdè insensum, incautè fuerit assumptum, cum pylorum non valeat prætergredi, per stomachum illud redeat necesse est. Ut noxiis rebus intercludere aditum natus pylorus, ac salubribus exitum permittere; ità stomachus admittendis duntaxat rebus, iisdem verò emittendis à naturâ minimè constitutus est: idcirco à quacunque causâ procedat vomitus, is non naturalis semper reputandus.

I V.

**M**ATERIA, quæ dum ventriculo conclusa, crassâ erat, coloris cinerei, & austerum aut acerbum præ se referebat saporem, ad intestina vix pervenit, cum attenuari, dulcescere, & aibescere incipit, reliquo gracilium ductu sensim conficienda. Hanc diluunt, liquefaciunt pancreatis, intestinorum, ac hepatis proprii succi, & eorundem intestinorum,

diaphragmatis ac abdominis musculi in minimas partes jugi suâ pulsatione secant atque comminuunt. Dulcedinem acceptam refert chylus salibus suis modicè evolutis, quæ tunc nerveas linguæ papillas jucundè ac leviter commovere quidem valent, asperè verò & molestè nequaquam. Chylo denique albedinem conciliant partium hujus tenuitas, connexio astricta, asperaque earum superficies. Quò in tenuiores corpus dividitur partes, eò ampliori donatur superficie, multoque copiosiores luminis radios reflectit. Hinc longè magis evadunt alba vitrum, glacies & gypsum, quò minutius ipsa secantur. Paucioribus ac minimis corpus pertulit meatibus, cum vix aliquot in se retineat radios, multos abs se remittat necesse est; hæc sanè ratione inter ossa, dentes multo magis albescunt; nec non quocumque alio longè magis ponderant alba corpora. Monticulis tandem, summisque scrobiculis plenum corpus multum luminis undiquè reflectit; quocumque in situ positum, id semper apparet sub albo colore, & à longè remotiori loco perspicitur; quodam lapide ab aurificibus lævigatum argentum redditur fuscum, aqua verò stygiâ scabrum factum, albescit; papyrus similiter, quæ antequàm à concinnatoribus librariis malleo tudadur, est alba, post percussionem fusca evadit. Tantò demùm artificio à crassiorum nexibus expeditæ subtiliores chyli partes, albarum venarum aut majora, aut saltem figurâ magnitudineque sibi respondentia ostia penetrant, præsertim cum intestinorum musculosæ fibræ, quæ (usquè dum ab inclusâ materiâ, tanquàm ab opposito musculo laxentur, tensæ semper manent) à præterlabente chylo, unâ cum subditis membranis distenduntur. Hujus transmissionem diaphragmatis & abdominis musculorum alterna, sed jugis pulsatio, (quasi binæ manus) mirum in modum instat; validè urget fibrarum tam suprâ quàm paulò infrâ intestini explicationem positarum, eodem tempore facta contractio. Eandem denique descendentem chylo moram injicientes membranæ interioris intestinorum rugæ non parùm juvant ac promovent. Intestini pars, quæ chyli impulsu, pondere expansa fuerat, ob incipientem præ nimiam distensione continui solutionem, novos, ac forsân plures quàm antea, excipiens animales spiritus (dum qui alias constringunt, interim avolant) se se quantum opus est, coarctat; ut quam invita complectitur materiem, in sibi subjectam partem detrudat, hanc suo ordine posthâc dilatatura. Quæ verò alternis hisce intestinorum contractionibus & relaxationibus ob nimiam crassitudinem, aut disparem figuram lactearum radices non subierunt chyli partes, sensim deorsum pulsæ, vectæque per alvum tandem corpore ejiciuntur.

V.

**A**CIDUS is est humor, qui aut judice gustu talis deprehenditur, aculearis, rigidis, ac scindentibus particulis sætus est, aut qui (ut aiunt vulgò Chymici) fervet cum alkali mistus. Nullius autem saporis unquam sit parriceps saliva, quandiu naturalem suam retinet constitutionem; etsi variis omnino hæc consistat principiis. Salis (à quo gustatus) parùm adeò in salivâ inest, implicatum quibusdam glutinosis partibus, tantâ aquæ copiâ dilutum, oppressum, ut linguæ papillis motiones per nervos ad animæ solum usque traducendas, concitare minimè valeat. Insipida hæc, si planè

non esset, proprium semper, assumptorum nunquam movens gustum, nos exquisitori, ac diuturniori vitæ voluptate penitus orbaret. Qui in vivi, sani- que canis ventriculo reperitur humor, limpidus planè, paululùm glutino- sus, insulsus omninò, sive misceatur cum acidis, sive cum alkalibus nullam partium suarum patitur agitationem aut perturbationem; At ceu universale menstruum omnia intra sinum suum amiccè, placatè admittit. Pancreatis & intestinorum proprii succi ( qui iisdem fermè ac saliva & ventriculi humor, præditi sunt dotibus ) bili admisti nullo modo ebulliunt: In secto namque vivi animalis à nonnullis diebus jejuni, duodeno intestino, utriusque ho- rum cum bile permissionem absque pugnà fieri apertè cernitur. Quandiu autem cuncti hi succi planè persistant sinceri, omnisque acoris expertes, solis ambientium partium motu, calore adjuti, assumpta aptè, brevique con- coquunt alimenta. Cum verò manifestò sunt iidem acidi ( sicut in fame caninà, scorbutò lue venereà contingit ) tunc demandatum opus, perperam exequantur; ut dolores, pravi ructus, inflammationes, rosiones, concretio- nes, &c. subsequentes apertè declarant. Ciborum coctioni, si quidquam de- mum conferat bilis, in quantum acida, id minime præstat, cum amara hæc semper degustetur, chymico igni objecta, nihil, quod acidum sapiat, sup- pediet.

*Ergo ab acido humore non fit alimentorum dissolutio.*

Domini Doctores disputaturi.

M. Philippus Ignatius Saxe.

M. Petrus Marais.

M. Edmundus Charrier.

M. Petrus Joannes Burette.

M. Carolus Contugi.

M. Raphaël Maurin.

M. Ludovicus de Vaux.

M. Franciscus Vernage.

M. Petrus Crespi.

Proponebat Lutetiæ LUDOVICUS PIQUENOT DE DRAGUEVILLE,  
Vallonienfis, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1691.

---

P A R I S I I S,

Apud Franciscum Muguet, Regis, & Facultatis Medicinæ  
Typographum.